



Anti-Pest protocol

Leonardo College

“Een veilige school, een gezamenlijke verantwoordelijkheid”

Versie: 2025/2026

Goedkeuring: maart 2026



Inhoudsopgave

1. Voorwoord.....	3
2. Uitgangspunten	4
3. Preventieve maatregelen	5
4. Signaleren	8
5. Stappenplan en aanpak pestgedrag.....	12
6. Wat verstaan wij onder ongewenst gedrag?	18
7. Wettelijke meldplicht van de school	21



1. Voorwoord

Op het Leonardo College vinden wij dat iedere leerling en medewerker zich veilig, gezien en gewaardeerd moet voelen. Vanuit onze kernwaarden: *gelijkwaardigheid, vrijheid, ontmoeting en diversiteit*, bouwen wij aan een leeromgeving waarin respect, verantwoordelijkheid en open communicatie centraal staan.

Wij willen dat leerlingen zich kunnen ontwikkelen tot zelfbewuste en verantwoordelijke burgers, die hun talenten benutten en bijdragen aan een positieve gemeenschap. Een veilig leer- en werkklimaat is hiervoor een voorwaarde. Pesten, grensoverschrijdend en ongewenst gedrag staan haaks op deze waarden en worden daarom actief voorkomen en aangepakt.

Dit protocol beschrijft hoe wij ongewenst (pest)gedrag voorkomen, signaleren en aanpakken, en wat de rol is van alle betrokkenen. Het is geschreven voor leerlingen, ouders en medewerkers van het Leonardo College en maakt onderdeel uit van ons bredere schoolveiligheidsbeleid.

De uitvoering van dit protocol is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ons allen: medewerkers, leerlingen en ouders. Samen werken we aan een school waarin iedereen zichzelf kan zijn, leert van en met elkaar, en bijdraagt aan een cultuur van veiligheid, vertrouwen en respect.



2. Uitgangspunten

- Het Leonardo college schept actief een veilig pedagogisch klimaat waar pesten onacceptabel is.
- Alle betrokkenen, leerlingen, ouders, docenten, mentoren, teamleiders, ondersteunend personeel, zien pesten als een serieus probleem en werken samen om het aan te pakken
- Signalering door ouders, medewerkers en leerlingen is essentieel
- Preventieve en educatieve maatregelen zijn een vast onderdeel van ons beleid
- Het signaleren, aanpakken en oplossen van pestgedrag is een gedeelde verantwoordelijkheid, van ouders, school én de leerling
- In alle gevallen worden afspraken vastgelegd in Magister en teruggekoppeld aan betrokkenen

3. Preventieve maatregelen

Het Leonardo College hecht grote waarde aan een veilige en positieve (leer)omgeving, waarin leerlingen zich kunnen ontwikkelen en tot bloei kunnen komen. Een veilig schoolklimaat is de basis voor goed onderwijs, gezonde relaties en persoonlijke groei. Pesten voorkomen begint bij het creëren van een cultuur van respect, openheid en verantwoordelijkheid. Binnen het Leonardo College zijn daarom verschillende preventieve maatregelen ingebed in het dagelijks onderwijs, het mentoraat en de organisatie van de school.

Sociale veiligheid en de rol van de mentor

De mentor speelt een centrale rol in het bevorderen van sociale veiligheid binnen de klas. Aan het begin van ieder schooljaar worden er in de mentorlessen afspraken gemaakt over hoe leerlingen met elkaar omgaan. In de brugklassen en tweede klassen wordt hier extra aandacht aan besteed. Samen met hun mentor stellen de leerlingen een klassengedragscodex op, waarin ze vastleggen welke omgangsvormen zij belangrijk vinden en hoe ze met elkaar willen samenwerken. Deze gezamenlijke afspraken versterken het groepsgevoel en zorgen voor een duidelijk kader voor gewenst gedrag.

Daarnaast vinden er gedurende het schooljaar regelmatig klassengesprekken plaats, waarin onderwerpen als vriendschap, respect, sociale media en groepsdruk aan bod komen. Hierdoor worden leerlingen zich bewust van hun eigen invloed op de sfeer in de klas. Door deze gesprekken leren leerlingen verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag en dat van de groep als geheel.

Rots en water

Om leerlingen verder te ondersteunen in hun sociale en emotionele ontwikkeling bieden wij op school de training Rots en Water aan. Deze training wordt standaard gevolgd door alle brugklasleerlingen. De Rots en Water training richt zich op het bevorderen van een positieve ontwikkeling van sociale en emotionele competenties en het verminderen van problemen op het intra persoonlijke domein, denk hierbij aan internaliserend gedrag, depressieve gevoelens, psychologisch welbevinden en seksuele autonomie. Daarnaast richt het zich op het interpersoonlijke domein, zoals het verminderen van agressie, seksueel grensoverschrijdend gedrag en pesten en gepest worden. Het versterkt weerbaarheid, zelfbeheersing en sociale vaardigheden. Leerlingen leren hun grenzen aan te geven, op een respectvolle manier voor zichzelf op te komen en met zelfvertrouwen te handelen in lastige situaties. Deze training draagt bij aan het verminderen van pestgedrag en vergroot het gevoel van onderling respect.



Afspraken en gedragscodes

Binnen de scholengroep zijn de rechten en plichten van leerlingen vastgelegd in het Leerlingenstatuut en het Leerlingenreglement. Hierin staat wat leerlingen en medewerkers van elkaar mogen verwachten en welke regels er gelden rondom onder andere verzuim en gedrag. Deze documenten vormen de basis voor een eenduidige en voorspelbare omgangscultuur binnen de school.

Digitale veiligheid is eveneens een belangrijk aandachtspunt. De gedragscode ICT en sociale media is de basis voor duidelijke afspraken over het gebruik van digitale middelen. Leerlingen worden begeleid om op een respectvolle en verantwoorde manier online te communiceren. Tijdens de mentorlessen is er ruimte om actuele thema's zoals online pesten, beeldgebruik en privacy bespreekbaar te maken.

Interne vertrouwenspersonen en laagdrempelige ondersteuning

Wanneer een leerling zich niet veilig voelt of te maken krijgt met ongewenste omgangsvormen, kan hij of zij terecht bij de interne vertrouwenspersonen van de school. Zij luisteren, bieden steun en helpen de leerling de juiste vervolgstappen te zetten. Mocht je als leerling contact willen opnemen met één van de vertrouwenspersonen dan kan dit ten alle tijden via onderstaande mailadressen. Indien gewenst kan de leerling ook contact opnemen met een externe vertrouwenspersoon van de GGD Hollands Midden. Deze onafhankelijke functionaris is aangesteld door het bestuur van de scholengroep en biedt een extra laag van vertrouwelijkheid en objectieve begeleiding. Op deze manier wordt de drempel om hulp te vragen zo laag mogelijk gehouden, wat bijdraagt aan vroeg signalering en preventie van pestgedrag.

Vertrouwenspersonen voor leerlingen op het Leonardo College:

Martine van der Kamp MKAM@davinci-leiden.nl

Aziz Hadri AHAD@davinci-leiden.nl

Patty Swarts PSWA@davinci-leiden.nl

Externe vertrouwenspersoon voor leerlingen op het Leonardo College:

GGD

Project Veilige School

Het Leonardo College neemt deel aan het gemeentelijke Project Veilige School, een samenwerkingsverband tussen onderwijsinstellingen, de wijkagent en Bureau Halt. Binnen dit project wordt actief gewerkt aan een veilige schoolomgeving door vroegtijdig signaleren en gezamenlijk oplossen van problemen. Bij incidenten als bedreiging, diefstal of geweld wordt in overleg met de betrokken instanties opgetreden. Deze



samenwerking zorgt voor korte lijnen, een eenduidige aanpak en een preventieve werking richting leerlingen.

4. Signaleren

Een veilige schoolomgeving vraagt om alertheid van iedereen. Pesten is vaak niet zo zichtbaar, maar kan grote gevolgen hebben voor het welzijn en de ontwikkeling van leerlingen. Daarom is het van belang dat signalen van pestgedrag vroegtijdig worden herkend en serieus genomen.

Het oplossen van pestgedrag is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Dit ligt niet alleen bij de school; ook leerlingen en ouders dragen hierbij een net zo belangrijke rol. Ouders worden actief betrokken om het gesprek thuis met hun kind aan te gaan en worden gestimuleerd om verantwoordelijkheid te nemen in het verdiepen in de leefwereld van hun kind. Leerlingen worden aangespoord om elkaar te ondersteunen en pestgedrag te melden.

De rol van de medewerkers

Alle medewerkers binnen de school, van docenten, mentoren tot conciërges en onderwijs ondersteunend personeel, hebben een rol in het signaleren van onveiligheid en pestgedrag. Zoals verderop in dit protocol beschreven, komt pesten voor in verschillende vormen, waaronder in zeer subtiele vormen, dit kan grote impact hebben.

Mentoren spelen een belangrijke rol. Zij kennen de mentorgroep goed en hebben regelmatig contactmomenten waarin zij het welzijn van leerlingen bespreken. In de mentorlessen wordt aandacht besteed aan sociale veiligheid en groepsprocessen worden besproken. Wanneer de mentor signalen opvangt dat een leerling zich niet prettig voelt of mogelijk wordt gepest, gaat hij of zij hierover in gesprek met de leerling en, indien nodig met de klas of andere betrokkenen.

Docenten en andere medewerkers worden gestimuleerd om gedragsveranderingen op te merken. Denk hierbij aan:

- Een leerling die plots stiller of teruggetrokken is;
- Een leerling die vaak afwezig is of met veel tegenzin naar school komt;
- Een daling in schoolprestaties of concentratie;
- Een leerling die zich (plots) afzondert van de groep
- Lichamelijke klachten of spanning rondom pauzes, contact momenten met leerlingen of wisselmomenten van lokaal;
- Spanning of onrust binnen een groep

Deze signalen worden gedeeld door collega's, met de mentor, zodat er een compleet beeld gevormd kan worden en indien nodig vervolgstappen kunnen worden gezet. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de stappen die gezet dienen te worden bij het signaleren van pestgedrag.



De rol van leerlingen

Leerlingen zelf spelen een belangrijke rol in het signaleren van pestgedrag. Zij zien en horen vaak eerder wat er binnen de groep speelt dan volwassenen. Tijdens de mentorlessen leren leerlingen dat zij niet weg mogen kijken wanneer iemand wordt gepest. Ze worden gestimuleerd om elkaar aan te spreken op gedrag en melding te maken van situaties die niet veilig voelen. Dit kan bij de mentor, een vertrouwenspersoon of een andere medewerker bij wie de leerling zich prettig voelen.

De afgelopen jaren zien we echter een zorgelijke ontwikkeling onder jongeren: het delen van zorgen of het melden van pestgedrag wordt soms bestempeld als ‘snitchen’, het verraden van een ander. Deze sociale druk maakt het voor leerlingen moeilijk om iets te zeggen, uit angst om zelf het mikpunt te worden of ‘terug gepakt’ te worden. Problemen blijven daardoor soms te lang onder de oppervlakte of komen helemaal niet aan het licht.

Op het Leonardo College vinden wij het belangrijk om dit bespreekbaar te maken. Praten over wat er speelt is geen verraad, maar een vorm van moed. Het laat zien dat je verantwoordelijkheid neemt, voor jezelf en de veiligheid van anderen.

Hoe jij als leerling veilig kunt praten over problemen of pestgedrag

We begrijpen dat het soms spannend is om iets te zeggen over wat er in de groep gebeurt en waarvan je weet dat het niet oké is. Je kunt bang zijn dat anderen je “snitch” noemen of dat je teruggepakt wordt.

Daarom willen we duidelijk maken: *praten over pestgedrag is geen verraad, het is moed tonen en helpen dat de jij, jouw medeleerlingen en school veilig blijft.*

Hier zijn manieren waarop jij veilig kunt praten en hulp kunt vragen:

- **Praat met iemand die je vertrouwt:** bijvoorbeeld je ouders/verzorgers, je mentor, een leerling coördinator, de ondersteuningscoördinator, een vertrouwenspersoon of een andere medewerker op school waar jij een klik mee hebt. Je hoeft het niet allemaal alleen op te lossen.
- **Gebruik momenten die veilig voelen:** dit kan in een één-op-één gesprek, tijdens mentorlessen of via een bericht via teams met een docent.
- **Weet dat je niet de enige bent:** andere leerlingen ervaren vaak hetzelfde in een groep en door te praten help je niet alleen jezelf, maar ook anderen in de groep.
- **Durf kleine stappen te nemen:** je kunt eerst aangeven dat iets je dwarszit, zonder meteen alles te hoeven vertellen. Zo bouw je vertrouwen op.



- **Focus op oplossingen, niet op schuld:** meld wat er gebeurt en bespreek wat nodig is om de situatie veiliger te maken, in plaats van iemand direct te beschuldigen.
- **Steun elkaar:** help je klasgenoten om ook hun zorgen te delen, en weet dat het melden van problemen een teken is van zorgzaamheid en verantwoordelijkheid.

De rol van ouders

Ouders zijn onmisbaar bij het signaleren en bespreekbaar maken van pestgedrag. Zij zien hun kind in een andere context dan school en merken vaak als eerste wanneer er iets verandert in gedrag of stemming. Thuis kunnen signalen zichtbaar worden zoals teruggetrokken gedrag, plotselinge uitbarstingen, lichamelijke klachten of weerstand om naar school te gaan.

Het Leonardo College hecht veel waarde aan open communicatie met ouders. Wanneer er zorgen zijn, zoeken we vroegtijdig het gesprek, maar we verwachten ook dat ouders zelf het gesprek aangaan met hun kind over wat er speelt. Thuis kunnen zij helpen om gevoelens te verwoorden, grenzen te herkennen en situaties beter te begrijpen. Door samen te reflecteren op sociale gebeurtenissen, leren leerlingen verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag en de impact daarvan op anderen.

We vragen ouders om, net als school, in de leefwereld van hun kind te stappen: interesse te tonen in wat er online én offline gebeurt, te luisteren zonder oordeel en duidelijke waarden mee te geven over respectvol omgaan met anderen. Het bespreekbaar maken van telefoongebruik, de invloed van sociale media en online contacten hoort daar ook bij. Door regelmatig te praten over online interacties, het delen van foto's en berichten, kunnen ouders helpen om signalen van pesten of ongewenst gedrag vroegtijdig op te merken en samen met het kind te bespreken.

Wanneer er sprake is van (vermoedelijk) pestgedrag wat op school plaatsvindt, streven we naar een driehoekssamenwerking tussen school, ouders en leerling. Door gezamenlijk op te treden, thuis én op school, kunnen we zorgen dat pestgedrag stopt en de veiligheid van alle leerlingen wordt hersteld.

Instrumenten en monitoring

Om pestgedrag systematisch in beeld te brengen, maakt het Leonardo College gebruik van verschillende instrumenten en overlegstructuren.

- **Mentorobservaties:** Mentoren houden het sociaal functioneren van leerlingen structureel bij.
- **Leerlingbesprekingen:** In overleg met teamleiders, ondersteuningscoördinatoren, mentoren, externe hulpverleningsorganisaties



worden leerlingen besproken bij wie zorgen bestaan over sociale veiligheid of gedrag.

- **Enquêtes en leerlingtevredenheidsonderzoeken:** Jaarlijks wordt via een leerlingmonitor de veiligheidsbeleving in kaart gebracht. De uitkomsten hiervan worden besproken in het team en vormen input voor preventieve maatregelen.
- **GGD vragenlijsten in welk schooljaar?**

Door deze structurele monitoring wordt sociale veiligheid voortdurend besproken, bewaakt en versterkt.

5. Stappenplan en aanpak pestgedrag

Aanpak bij pestgedrag

Wanneer er sprake is van pestgedrag, treedt het Leonardo College direct en zorgvuldig op. We hanteren een aanpak die zowel gericht is op herstel van veiligheid als op gedragsverandering bij de betrokken leerlingen. Ons uitgangspunt is dat pesten niet wordt getolereerd, dat we ieder incident zien als een kans om te leren, verantwoordelijkheid te nemen en relaties te herstellen.

De rol van de mentor

De mentor is het eerste aanspreekpunt bij signalen van pestgedrag en speelt een belangrijke rol in het voorkomen, signaleren en aanpakken ervan. De mentor begeleidt leerlingen bij het bespreken van conflicten, herstelt relaties en bevordert een veilige groepssfeer.

De mentor werkt samen met ouders, leerlingcoördinatoren, teamleiders, eventueel de ondersteuningscoördinator en de anti-pestcoördinator om afspraken na te komen en passende maatregelen te nemen. Zo zorgen we dat pestgedrag tijdig wordt herkend en effectief wordt aangepakt, en leren leerlingen verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen gedrag en dat van hun klasgenoten.

Stappenplan voor de mentor

Stap 1: Eerste gesprek met de leerling

- De mentor is het eerste aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en collega's.
- Wanneer er signalen van pestgedrag binnenkomen, gaat de mentor in gesprek met de betrokken leerling(en) wanneer duidelijk wordt dat het pestgedrag op school plaatsvindt, onder leerlingen van het Leonardo College. De mentor meldt bij de anti-pest coördinator dat er een gesprek plaats zal vinden.
- Eerst wordt een afzonderlijk gesprek gevoerd met de leerling die gepest wordt, afhankelijk van de situatie kan er een gesprek volgen met de leerling die het pestgedrag vertoont, maar dit is in alle gevallen afhankelijk van de aard van het pestgedrag, de gevolgen voor de gepeste leerling en welke afspraken hierover gemaakt worden samen met de leerling.
- **Doel van deze gesprekken:** achterhalen wat er precies is gebeurd, waar het gedrag vandaan komt en hoe het zo snel mogelijk kan stoppen.
- Tijdens deze gesprekken bespreekt de mentor ook dat ouders geïnformeerd zullen worden over het pestgedrag en de gemaakte afspraken, zodat ouders een



actieve rol kunnen nemen bij het bespreken van de situatie thuis en er een gedeelde verantwoordelijkheid wordt gedragen voor het welzijn van de leerling.

Stap 2: Directe interventie en evaluatie

- Spreek de pester(s) aan op het gedrag en bespreek met beide leerlingen gewenste gedragsafspraken.
- Observeer de situatie in de klas en let op groepsdynamiek die het pestgedrag kan beïnvloeden.
- Plan een **tweede gesprek** met zowel de pester als de gepeste leerling om de gemaakte gedragsafspraken te bespreken en te evalueren. **Doel:** controleren of het afgesproken gedrag wordt nageleefd, mogelijke problemen tijdig signaleren en vertrouwen tussen de leerlingen herstellen.
- Is het pestgedrag gestopt? Bespreek dit na met de pester en gepeste leerling, geef complimenten voor het veranderde gedrag en maak afspraken om het in de toekomst te voorkomen. Koppel na afloop altijd terug aan de anti-pestcoördinator.

Stap 3: Complexe situaties

- Bij complexe of escalerende gevallen bespreekt de mentor de situatie intern en besluit, in overleg met de anti-pestcoördinator, of de leerlingcoördinator moet worden betrokken.
- De anti pestcoördinator adviseert de mentor over de aanpak. De leerlingcoördinator kan eventueel ondersteunen bij verdere gesprekken. In overleg wordt besproken wie contact houdt met ouders en bewaakt dat de gemaakte afspraken worden opgevolgd.
- Indien dit niet voldoende blijkt, wordt de teamleider betrokken om verdere stappen te zetten, in samenspraak met de anti-pestcoördinator.

Stap 4: Contact met ouders

- De mentor neemt contact op met de ouders van zowel de pester als het slachtoffer om de situatie toe te lichten en samen te bespreken welke stappen worden gezet.

Stap 5: Documentatie en terugkoppeling

- Noteer de melding, gesprekken en gemaakte afspraken in Magister.
- Onderhoud contact met beide leerlingen om het verloop te volgen.



- Bespreek de groepsdynamiek in de klas indien dit van invloed is op het pestgedrag.
- Koppel bevindingen en afspraken terug in Magister.
- Bij afronden van de situatie meldt de mentor de uitkomst aan de anti-pestcoördinator.
- De anti-pestcoördinator neemt na 2-4 weken contact op met de betrokkenen om nazorg te bieden en te kijken of het gedrag daadwerkelijk is veranderd.

De rol van de leerlingcoördinator

De leerlingcoördinator wordt betrokken wanneer de mentor er niet zelfstandig uitkomt of bij complexe of escalerende pestgevallen.

De leerlingcoördinator:

- voert gesprekken met de betrokken leerling(en);
- onderhoudt (indien nodig) contact met de ouders;
- helpt bij het opstellen van een plan van aanpak;
- bewaakt de afspraken en voortgang;
- koppelt de bevindingen terug naar de mentor en, indien nodig, naar de teamleider en altijd aan de anti-pest coördinator.

De rol van de teamleider

Wanneer de situatie ondanks de inzet van mentor en leerling coördinator niet voldoende wordt opgelost, wordt de teamleider betrokken.

De teamleider:

- overziet het totale proces en beoordeelt of aanvullende maatregelen nodig zijn;
- voert gesprekken met de betrokken leerlingen en ouders indien dit noodzakelijk is;
- stemt af met de anti-pestcoördinator over vervolgstappen;
- houdt toezicht op het naleven van afspraken en eventuele interventies;
- koppelt belangrijke informatie terug aan de mentor en leerlingcoördinator, zodat de continuïteit van de begeleiding gewaarborgd blijft.
- Koppelt informatie terug aan de anti-pest coördinator over de afwikkeling van de situatie en eventuele nazorg vraag.

De rol van de anti-pestcoördinator



De anti-pestcoördinator (APC) is het centrale aanspreekpunt voor mentoren, leerlingcoördinatoren en teamleiders bij pestgevallen. De APC:

- wordt continu op de hoogte gehouden van de voortgang van gesprekken en acties;
- verwijst (complexe) casussen door naar de juiste persoon;
- biedt ondersteuning bij het monitoren van pestgedrag;
- zorgt voor nazorg en algemene monitoring van de veiligheid in de school;
- bewaakt dat afspraken en interventies consistent worden uitgevoerd en geëvalueerd.

5.5 Documentatie en communicatie

- Alle gesprekken en gemaakte afspraken worden zorgvuldig vastgelegd in Magister.
- Zowel leerlingen als ouders worden geïnformeerd over de voortgang van het proces en de gemaakte afspraken.
- Bij escalatie wordt de situatie besproken in het team- of zorgoverleg, waarbij de mentor, leerlingcoördinator, teamleider en anti-pestcoördinator betrokken zijn.

Stap 1 – Vaststellen van de situatie

De medewerker die pestgedrag signaleert of daarover informatie ontvangt, bespreekt dit met de mentor. De mentor onderzoekt wat er precies aan de hand is, wie erbij betrokken zijn en of het gaat om plagen, een conflict of daadwerkelijk pestgedrag. Daarbij wordt informatie verzameld bij de leerling zelf, eventuele getuigen en collega's.

Stap 2 – Gesprek met de leerling(en)

De mentor of trajectklasbegeleider voert gesprekken met zowel het slachtoffer als de (vermoedelijke) pester(s). Hierbij ligt de nadruk op luisteren, begrijpen wat er is gebeurd en duidelijk maken dat pestgedrag onacceptabel is. Het doel van het gesprek is herstel van veiligheid en het stoppen van het gedrag, niet het bestraffen om het straffen.

Stap 3 – Informeren van ouders

Ouders van zowel het slachtoffer als de pester worden geïnformeerd over de situatie. De school zoekt samen met ouders naar een constructieve aanpak en spreekt af hoe de voortgang wordt gemonitord.

Stap 4 – Opstellen van een plan van aanpak

Indien nodig wordt er een plan van aanpak opgesteld, waarin afspraken staan over begeleiding, herstelgesprekken en eventueel gedragsinterventies. Hierbij kan de



trajectklas of de ondersteuningscoördinator worden betrokken. In ernstige gevallen wordt ook de teamleider of directie geïnformeerd.

Stap 5 – Nazorg en monitoring

De mentor of betrokken begeleider blijft de situatie nauwgezet volgen. Er worden vervolgafspraken gemaakt om te controleren of het pestgedrag daadwerkelijk is gestopt en of het slachtoffer zich weer veilig voelt. De mentor houdt ook contact met de klas, om terugval te voorkomen.

5.2 Herstelgerichte aanpak

Op het Leonardo College werken we met een **herstelgerichte benadering**. Dat betekent dat we proberen de schade te herstellen, relaties te verbeteren en inzicht te vergroten. Leerlingen worden gestimuleerd om verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag en de gevolgen daarvan voor anderen. Dit kan in de vorm van herstelgesprekken, gezamenlijke reflecties of bemiddeling.

5.3 Schorsing of verwijdering

Wanneer pestgedrag ernstig of structureel is en andere maatregelen geen effect hebben, kan de schoolleiding besluiten tot disciplinaire maatregelen zoals een **tijdelijke schorsing** of, in uitzonderlijke gevallen, **verwijdering**. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouders en volgens de geldende regelgeving binnen de scholengroep.

5.4 Betrokkenheid van externe instanties

Indien het pestgedrag overgaat in bedreiging, geweld, chantage, seksuele intimidatie of andere vormen van strafbaar gedrag, wordt de **wijkagent, Bureau Halt** of een andere externe instantie betrokken via het **Project Veilige School**. Het doel hiervan is niet alleen optreden, maar ook begeleiding en gedragsverandering.

5.5 Dossiervorming

Alle stappen, gesprekken en afspraken worden zorgvuldig vastgelegd in het leerlingdossier. Dit zorgt voor transparantie, continuïteit in de begeleiding en een goede overdracht naar mentoren, trajectklasbegeleiders en ondersteuningscoördinatoren.

Gezonde en veilige leeromgeving

Mentorlessen en klasgesprekken



Mentorlessen: bij aanvang van het schooljaar bespreekt de mentor de omgangsregels en het anti-pest protocol.

Brugklassen en tweede klassen: tijdens mentoruren besteden we expliciet aandacht aan pesten en sociale veiligheid. Leerlinge maken gezamenlijk een klassengedragscade.

Rots en water: alle brugklasleerlingen en leerlingen van de derde klassen volgen de Rots en Water training, waarin ze leren grenzen aan te geven, positief te communiceren en sociale vaardigheden verder te ontwikkelen.

Gesprekken over groepsrollen: de mentor bespreekt rollen van pester, slachtoffer, meelopers en stille getuigen, zodat leerlingen bewust worden van hun invloed op de groepssfeer.

Beleid en afspraken

Leerlingenstatuut en leerlingreglement: hierin staat duidelijk omschreven welke rechten, plichten en omgangsregels er gelden binnen de school. Hierin staan ook afspraken over toetsen ,huiswerk, overgaan en te laat komen.

6. Wat verstaan wij onder ongewenst gedrag?

Het is belangrijk om te duiden wat wij precies verstaan onder ongewenst gedrag. “De gedragingen die de veiligheid, waardigheid of het welzijn van leerlingen of medewerkers aantasten. Dit omvat onder meer:

Pestgedrag

Fysiek: duwen, vechten, slaan, schoppen, haren trekken.

Verbaal: uitschelden, doodzwijgen, roddelen, buiten sluiten, onwaarheden verspreiden.

Intimidatie: een ander achterna blijven lopen, doorgang versperren, klem zetten, opwachten, herhaaldelijk op social media contact zoeken.

Afpersing en chantage: als iemand iets probeert gedaan te krijgen door te dreigen met een negatief gevolg, zoals het online zetten van een vernederende video. Het dwingen om bezit af te geven (bijvoorbeeld (dure) kleding, sierraden, zonnebrillen, schoenen) of geld of andere zaken mee naar school te nemen. Voorbeeld: als je niet je jas geeft, zet ik een video van jou online of als je mij 100,- betaald, dan zet ik de video niet online.

Dreiging: als iemand angst probeert aan te jagen zonder dat er direct iets wordt geëist.

Discriminatie en uitsluiting: op basis van afkomst, religie, gender, seksuele oriëntatie, beperking, uiterlijk of andere kenmerken.

Seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag: ongewenste opmerkingen, aanrakingen of het verspreiden van beelden/video's op welke manier dan ook.

Agressie en geweld: verbaal, fysiek of psychisch.

Online grensoverschrijdend gedrag: delen van naaktbeelden (sexting), shaming, uitsluiten in groepsapps op social media, uitschelden, onwaarheden verspreiden over een ander, bedreiging, deepfakes, verboden middelen of wapens (ver)kopen via social media en ander schadelijk gebruik van sociale media en digitale middelen.

Strafbaar gedrag als gevolg van ongewenst gedrag: bedreiging, chantage, afpersing, vernieling, hacken, identiteitsmisbruik, (online) haatzaaien of discriminatie.

Plagen: plagen wordt vaak gezien en ervaren als onschuldig door alle betrokkenen. De effecten van plagen zijn niet schadelijk en de grenzen van een ieder zijn duidelijk. Het gaat om een grapje of spelletje, waarbij geen van allen zich bedreigd of vervelend voelt. De geplaagde ondervindt er geen vervelende



gevolgen van en het stopt wanneer de ander aangeeft het niet meer leuk te vinden.

Verschillende partijen bij pest- en grensoverschrijdend gedrag

Pestgedrag speelt zich zelden af tussen twee personen. Vaak is er sprake van meerdere rollen, zichtbaar en onzichtbaar. Door de dynamiek goed te begrijpen, kunnen we beter bepalen welke interventie passend is.

De gepeste leerling

Een leerling die gepest wordt, ervaart vaak gevoelens van onveiligheid, schaamte, verdriet of machteloosheid. Pesten tast het gevoel van eigenwaarde en het vertrouwen in anderen aan. Signalen kunnen subtiel zijn: terugtrekken, vaker ziekmelden, verminderde concentratie, slechte schoolprestaties, vermijdingsgedrag, lichamelijke klachten, spanning in sociale situaties, angst voor school of zelf volledige schooluitval.

Pesten gebeurt niet altijd zichtbaar, zeker niet in het digitale tijdperk. Veel leerlingen durven er niet over te praten, uit angst dat het erger wordt, zijn bang om te 'snitchen' of dat ze niet serieus genomen worden.

De pestende leerling

De leerling die pest, doet dit vaak vanuit verschillende motieven. Behoeftes aan macht, onzekerheid, status in de groep, groepsdruk of gebrek aan empathie. Pesten betekent niet automatisch dat iemand altijd een pester is. Het gedrag kan situationeel of impulsief zijn. Het is goed om verder te kijken dan alleen naar het gedrag en je ook af te vragen: wat zijn de motieven voor de leerling om dit gedrag te laten zien?

Kenmerken en signalen van een pestende leerling:

Sociale motivatie en groepsdynamiek

- Zoekt status of macht binnen de klas of vriendengroep
- Past gedrag aan om erbij te horen, ook ten koste van anderen
- Voelt druk van leeftijdsgenoten om te pesten of mee te doen aan uitsluiten.

Emotionele factoren:

- Lage frustratietolerantie; impulsief reageren bij tegenslag.
- Kan onzeker zijn of moeite hebben met zelfbeeld, wat wordt gecompenseerd door pestgedrag te laten zien.
- Moeite met inleven in een ander.

Gedragskenmerken



- Fysiek, verbaal, psychologisch of digitaal pesten, vaak in combinatie
- Subtiële manipulatie, roddelen of sociale uitsluiting (online/offline)
- Humor of sarcasme gebruiken om anderen klein te maken.

Indirect en subtiel gedrag

- Manipuleren van groepsrelaties en het creëren van sociale spanning
- (Anoniem) online intimideren of stalking
- Anderen laten twijfelen aan hun eigen perceptie of schuldgevoelens oproepen (gaslighting)

Niet consequent gedrag:

- Soms vriendelijk tegenover slachtoffer(s), wat patronen moeilijk zichtbaar maakt.
- Gedrag afhankelijk van context: thuis, buiten, met vrienden, in de klas of online.
- Reageert snel met agressie of dreiging als hij/zij wordt aangesproken
- Overziet de gevolgen van pesten niet, voor zowel zichzelf als anderen.
- Eerdere persoonlijke ervaringen met gepest zijn of een trauma
- Thuisomgeving met weinig grenzen, straffen en aandacht voor emoties.
- Moeite met perspectief nemen, rationaliseert gedrag (“Het was maar een grapje, zo erg is het toch niet?”)

Signalen van mogelijk pestgedrag

Gedrag op school:

- Teruggetrokken of stil worden in de klas.
- Plotselinge daling in schoolprestaties of concentratie.
- Onverklaarbare afwezigheid of vaak te laat komen.
- Niet mee willen doen aan groepsopdrachten of pauzes vermijden.
- Regelmatig ruzie of spanning met dezelfde leerlingen.
- Lichamelijke klachten (hoofdpijn, buikpijn, vermoeidheid) zonder medische oorzaak.

Sociaal gedrag:

- Weinig of geen vrienden in de klas.
- Niet meer afspreken buiten school.
- Angstig reageren bij confrontatie of onverwachte situaties.
- Verhoogde prikkelbaarheid, huilbuien of panieklachten.



Gedrag rond digitale middelen:

- Zichtbare spanning of stress bij meldingen op de telefoon.
- Plotseling minder gebruik van sociale media, of juist obsessief checken.
- Verwijderen van accounts of profielfoto's.
- Boos of verdrietig worden na online contact.
- Niet meer mee willen doen aan groepsapps van de klas.

7. Wettelijke meldplicht van de school

In de meeste gevallen bepaalt de school zelf of een incident intern wordt afgehandeld of dat externe instanties moeten worden betrokken. Wanneer gedrag een strafbaar feit vormt, kan de school besluiten melding te doen bij Politie of Veilig Thuis, altijd in overleg met ouders en conform de wettelijke verplichtingen.

Er zijn echter situaties waarin het Leonardo College wettelijk verplicht is te melden:

Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling

- Wij zijn verplicht de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te gebruiken.
- Bij signalen van mishandeling, verwaarlozing of seksueel misbruik door ouders of anderen moet de school de vijf stappen van de Meldcode volgen. Dit kan leiden tot een verplichte melding bij Veilig Thuis.
- Alle docenten en personeel binnen de school hebben een belangrijke signalerende functie en dienen deze signalen te bespreken met de teamleider/ondersteuningscoördinator.

Leerplichtzaken

- Bij structureel schoolverzuim heeft de school een meldplicht bij de leerplichtambtenaar.

Bij ernstige of strafbare feiten door of tussen leerlingen (zoals wapenbezit, drugshandel, ernstige bedreiging, verspreiden van seksueel beeldmateriaal, identiteitsfraude of hacken) wordt sterk aangeraden melding te doen bij politie en/of Veilig Thuis, ook al is dit niet altijd wettelijk verplicht. De inspectie van het Onderwijs verwacht dat wij als school altijd passend handelen, registreren en, indien nodig, externe instanties inschakelen. Dit is een inschatting die het Leonardo College zal maken. Scholen zijn verplicht te zorgen



voor een veilig schoolklimaat (Wet sociale veiligheid). De inspectie verwacht dat een school bij ernstige incidenten altijd actie onderneemt en vastlegt hoe dit is aangepakt d.m.v. vastlegging van gespreksverslagen, afspraken met betrokkenen en intern supervisie momenten. Niet melden bij politie en/of Veilig Thuis terwijl dat wel noodzakelijk was, kan leiden tot een negatieve beoordeling door de inspectie.

Bijlage 1 Visual stappenplan



